

Motion till riksdagen 2023/24:2056

av **Isak From och Monica Haider (båda S)**

Inhemsk biodrivmedelsproduktion

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av styrmedel och långsiktiga spelregler för svensk inhemsk biodrivmedelsproduktion och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Svenska bränsleproducenter ligger i startgroparna för att tillverka hållbart flygbränsle. För att tillverkningen nu ska komma i gång krävs långsiktiga spelregler och ekonomiska förutsättningar för att kunna bygga nya produktionsanläggningar. Hållbart flygbränsle är dyrt. I Sverige har det hittills varit möjligt att betala en avgift istället för att blanda in hållbart flygbränsle i det fossila jetbränslet. Det är en bidragande orsak till varför efterfrågan av biodrivmedel har varit låg i Sverige.

Bioekonomiutredningen (dir. 2022:7) har i uppdrag att analysera och, om lämpligt, föreslå åtgärder som främjar effektiv produktion av flytande förnybara drivmedel baserade på inhemska råvaror i Sverige, inklusive förslag till långsiktigt produktionsstöd. Utredaren Lena Ek föreslog i mars 2023 att ett kompletterande, flexibelt och långsiktigt styrmedel införs i form av intäktsgarantier för tillkommande inhemsk produktion av flytande förnybara drivmedel och mellanprodukter. Utredaren menar att styrmedlet är ett konkurrensutsatt anbudsförfarande och innebär att intäktsgarantier betalas i efterskott, under en tioårsperiod, baserat på mellanskillnaden mellan priset på en referensprodukt och ett angivet anbudspris. Det är tveklöst viktigt att minska oljeberoendet och inte minst vårt beroende av fossila bränslen från de oljeproducerande skurkstaterna. I Sverige sker nu många stora investeringar för en grön omställning av industrin, tack vare den tidigare socialdemokratiska regeringens tydliga politiska riktning och långsiktighet för industriinvesteringar. Att näringslivet ställer om minskar Sveriges koldioxidutsläpp men kommer också att öka näringslivets konkurrenskraft och säkerställa en förbättrad självförsörjning. Det är länderna i framkant av omställningen som kommer se högst tillväxt och flest jobb. I denna omställning spelar våra gröna

näringar en central roll. Inhemsk biodrivmedelsproduktion kommer att bidra till minskade utsläpp och skapa jobb i hela landet. De nya jobb som klimatomställningen skapar bör naturligtvis hamna i Sverige och inte i andra länder.

Det utgör även en möjlighet för Sveriges skogs- och lantbrukare att bidra till klimatomställningen, energisäkerheten och beredskapen. Sverige har god tillgång till restprodukter från jordbruket och skogsnäringen, såsom grenar, toppar, sågspån, lignin och halm, som skulle kunna användas för produktion av förnybara drivmedel. Dock kräver kommersialisering av tekniken investeringar i ny teknik med lång avbetalningstid. Det är investeringar som kräver förutsägbarhet. Många artiklar och inspel från näringslivet, inte minst från den viktiga skogsindustrin, pekar tydligt mot att industrin nu tvivlar på högerregeringens industriambitioner. Vi socialdemokrater undrar också om regeringen verkligen vill se fler investeringar som skulle skapa nya industrijobb och samtidigt bryta vårt osunda beroende av fossila insatsvaror.

Regeringens nya inriktning avseende reduktionsplikten påverkar dock förutsättningarna för de av skogsindustrin aviserade investeringarna. En klimatanpassning av flyget är helt nödvändig för att ställa om. Transportstyrelsen har intervjuat fem tillverkare för att ta reda på vilka utmaningar och möjligheter som svenska bränsleproducenter ser med att starta upp produktion av hållbart flygbränsle. Dessa är Preem, Vattenfall, Växjö Energi, Uniper och COWI, Swedish Biofuels.

Viktigt för flygets klimatomställning

Hållbart flygbränsle är en avgörande parameter för att flyget ska kunna ställa om till fossilfrihet och vi ser ett behov av att öka kunskapen om den svenska marknaden och aktörernas förutsättningar. Det som aktörerna lyfter som viktigast i nuläget för att starta upp storskalig produktion är en långsiktig politisk inriktning för att möjliggöra finansiering för att etablera eller konvertera de anläggningar som behövs för själva tillverkningen. Andra viktiga aspekter är smidiga och effektiva tillståndsprocesser och att rätt kompetens finns hos ansvariga myndigheter. Sverige har både tillgång till råvaror och en tillförlitlig energiförsörjning, vilket leder till god potential för storskalig tillverkning av hållbart flygbränsle.

En överenskommelse inom EU, ReFuelEU Aviation, ger också bättre förutsättningar genom långsiktiga spelregler. Den går ut på att minska luftfartens klimatpåverkan genom ökad användning av och efterfrågan på just hållbara flygbränslen. Men vad kostnaden för bränslet till sist blir beror bland annat på vilka råvaror som kommer att godkännas i tillverkningen och hur tillgången till förnybar el ser ut. Ett helt fossilfritt inrikesflyg skulle kräva cirka 200 000 kubikmeter fossilfritt bränsle och de fem producenterna planerar tillsammans för cirka 950 000 kubikmeter. Svensk industri har därmed möjlighet att bidra för att ställa om fler flygresor.

Isak From (S)

Monica Haider (S)